

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an ..... 20 cor.
pe 6 luni ..... 10 cor.
pe 3 luni ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.

N-ri de Duminică pe an 4 cor.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un gr. garsonă: prima dată 12
bani; a doua dată 12 bani; a 3-a
oară 8 b. de fiecare publicare.

Adăptămintele, cât și inserțiile
nu pot să se plătească în Arad.

Subscripțiile pentru oraș și comitate
se primesc în Arad.

Sursoii străinătăți nu se primesc.

Ce se primejdnește...

(*) «Arad és Vidéke», organul guvernamental din loc, publică în numărul său de la 10 c. un articol în care arată ce se periclitează prin obstrucția maghiară, și peste tot, prin lupta ce opoziția duce în contra guvernului.

Un cap echilibrat n'ar putea aduce, în privința asta, de cât o singură judecată: opoziția maghiară prin campania ce poartă și prin politica sa șovinistă contribuie parte la provocarea unei situațiuni precare din punct de vedere al politicii întregii monarhii, parte la agitarea spiritelor din întreaga patrie.

Autorul articolului din organul sus-amintit nu așa judecă însă lucrurile, ci se pune pe un punct de vedere încă mai șovinist de cât întreaga opoziție. El regretă întreg tîmbălăul opoziției numai dintr'o singură cauză: se întîrzie astfel realizarea proiectului de lege al ministrului Berzeviczy.

Opoziția poate adică aștepta, guvernamentalul organ este însă grozav de grăbit a vedea cu o zi mai iute nimicirea școalelor naționalităților.

Și ca să se arate în toată puterea cuvântului mai șovinist de cât ori care desmațat din opoziție, autorul după ce se indignează că Românii protestează în contra proiectului de lege al lui Berzeviczy, după ce spune că nicăiri în lume naționalitățile nu au drepturi atât de mari ca în Ungaria și acuză că Românii caută ajutor — în contra

statului — în străinătate, ajunge la concluzia:

«Statul ungar n'a găsit sprigin la naționalități, ci dușmănie. Naționalitățile în loc de a se îndrepta, devin din zi în zi mai mizerabile, în actele lor fără măsură, în scris și jurnale obraznice și cu calomniile lor în ascuns și pe față umplu și întreaga presă străină».

Nu ne oprim asupra insolentei acestor șire. Însfârșit presa maghiară s'a obișnuit să țină acest ton, nefiindu-i teamă că procuratura o să înceapă proces pentru agitație.

Vom arăta însă cum cred guvernamentalii noștri că trebuie puse la regulă naționalitățile.

»A sosit — scrie — vremea măsurilor mai aspre. Razele clare ale soarelui unui control trebuie introduse chiar și în cele mai ascunse colțuri ale vieții lor bisericesti: trebuie revizuite statutele organice și regulamentele bisericilor autonome, după cum trebuie întocmită și viața internă a seminariilor naționalităților și bisericile trebuie reformate conform scopului statului și ținutele naționale ale acestuia... Ear în școlile secundare ale naționalităților limbă de propunere nu mai trebuie lăsată de cât cea — maghiară.»

Se înțelege, nu vom polemisa cu aberațiunile acestui smintit șovinist.

Cum însă articolul îi desemnează în-deosebi pe Românii din comitatul Aradu-

lui ca pe cei cari sunt mai primejdioși — ideii, și noi, la rîndul nostru, atragem atenția fraților alegători din comitat asupra acestor șire și când candidații guvernului vor îndrăzni la alegeri să se prezinte și să le ceară voturile, să le pună sub ochi șirele de mai sus.

Și să se știe, că nemernic va fi declarat și vînzător de neam Românul, care va mai da încrederea sa candidaților partidelor cu asemeni porniri mizerabile.

Fondul Iancu «Budapesti Hirlap» dela 11 Dec. scrie:

«In anul 1895 suma colectată pentru a i-se ridica un monument agitatorului român Avram Iancu a fost confiscată. Suma aceasta, 9402 coroane, cu dobînda ce s'a adunat d'atunci, după cum se comunică semioficios, ministrul de interne a dăruit-o Asociațiunei cu scopul, ca să fie folosită în favorul școalei civile de fete (din Sibiu).

ANDREIU ȘAGUNA.

(*) Azi e ziua sfîntului Andreiu. În Seminariile române gr. or. elevii serbează a-junul acestei zile, în amintirea marelui arhiepiscop Andreiu baron de Șaguna, a celui mai mare arhiepiscop din câți a avut poporul român din statul ungar.

Asasinatul din strada Morgei

de

6

Edgard Poë

(Urmare).

Nu puteam decât să împărtășesc părerea ce se formase în tot Parisul și să consider această afacere ca o taină nepătrunsă. Nu vedeam nici un mijloc, ca să se descopere ucigașul.

Dar Dupin zicea: „Nu trebuie să judecăm despre mijloacele necesare pentru a ajunge la această descoperire după interogatoriul martorilor. Poliția pariziană, atât de renumită pentru nasul ei, are nas fin, și nimic alt-ceva. N'are alt sistem decât inspirația momentului, și nu cunoaște altă călăuză. Se dedă la un mare lux de demonstrațiuni, ia număroase măsuri, dar acestea de cele mai multe ori sunt foarte rău potrivite cu scopul ce voesc a atinge, astfel că nu mă pot opri de a o compara cu dl Jourdain, care-și cere halatul — pentru a putea asculta mușica mai bine. Rezultatele, la care ajunge astfel sunt câte odată din cele mai surprinzătoare, dar' nu întrec în sumă pe cele ce le-ar produce activitatea și îngrijirea, fără alt-ceva mai mult. Și acolo unde calitățile acestea nu ar' fi de-ajuns, măsurile sale n'ar putea atinge la rezultatul dorit. Vidag¹⁾, spre exemplu, aveă nas fin; aveă și stăruință, dar' de vreme ce inteligența sa nu primise nici o creștere, se zăpăcea în fie care moment, tocmai din cauza zelului și iuțelii sale; el își micșora age-

rimea vederei concentrîndu-o prea mult timp asupra aceluiași obiect. Fără îndoială, zăria una sau două amănunte cu o limpeziciune extraordinară, dar' chiar această împrejurare îl făcea să piardă din vedere întregul afacerii. Eată la ce conduce escesul de profuziune.

„Adevărul nu este în totdeauna ascuns într'un puț, și cred chiar, că în ceea-ce ne interesează mai mult să cunoaștem, el se află mai totdeauna la suprafața lucrurilor. Esența și originea acestei specii de greșeli se vor înțelege cu înlesnire, dacă vom considera corpurile cerești. Privește o stea din când în când și cu coada ochiului, ast-fel ca icoana ei să se formeze pe părțile cele mai puțin simțitoare ale retinei; o vei vedea mai plină, mai distinctă ca dacă această icoană s'ar forma pe pata galbină, unde retina posedă maximul de intensitate; vei vedea-o mai bine decât dacă ai privi-o mult și direct. Tot astfel este viziunea intelectuală: dacă te adâncești la timp nepotrivit într'o problemă, îți slăbești inteligența, și chiar lumina strălucitoare a Venusei ar dispărea de pe firmament pentru niște ochi, cari ar privi-o cu o atențiune prea stăruitoare și prea statornică.

„Dar' să aplicăm acest mod de vedere la asasinatul, care face atîta șgomot, și mai întăiu de toate să supunem unei examinări severe propriile mele idei asupra acestui subiect înainte de a studia faptul în sine. O anchetă, ce am face în particular, ar fi pentru noi o distracțiune plăcută“.

Această expresiune mi-se păru cel puțin curioasă, dar' o lăsaî să treacă fără a protesta, și Dupin continuă:

— Afară de aceasta, Lebon mi-a făcut o-dinioară un serviciu, pentru care i-am păstrat recunoștință. Vom merge să vedem și noi casa. Cunosce pe C....., prefectul poliției, și vom obține fără greutate autorizațiunea necesară.

Permișiunea fu acordată și merserăm în strada Morgei. Aceasta este unul din acele pasaje sărăcăcioase și întunecoase, care unesc strada Richelieu cu strada Saint-Roch. Era tirziu, când sosirăm, deoarece-această mahala este foarte îndepărtată de a noastră. Găsirăm cu înlesnire casa, mulțămită unei adunături de gură-cască, cari priveau obloanele închise, ca și când acesta ar fi fost de ajuns, pentru a le satisface curiozitatea. Era o casă de aceeași înfățișare ca și celelalte din Paris, intraî în ea printr'o alee, la începutul căreia era o poartă cu geamluc, cu un geam mobil, ceea-ce indica odăița portarului. Înainte de a intra, cutreierăm strada în toată lungimea sa, pătrunserăm într'o altă alee, ajunserăm în curtea situată la spatele casei, examinând cu îngrijire tot ce se găsea în calea noastră; Dupin lua însemnare de toate amănuntele cu o migală, care mi-se părea foarte de prisos pentru obiectul ce ne interesa.

Apoi, ne înapoiem pe același drum, ajungem în fața casei, sunăm, ne prezentăm biletul de liberă trecere și agenții însărcinați cu supravegherea ne introduc. Ne urcăm până la odaia, în care se găsisse corpul domnișoarei Lespanaye, și unde se afla încă întins lângă al mamei sale. Negreșit se feriseră de a așeza la locul lor obiectele ce se găsiseră împrăștiat în disordine. Nu zării nimic mai mult decât fusese descris în *Gazeta Tribunaletor*. Dupin examină totul, precum

¹⁾ Celebru polițist parizian.

Provedința ni-l'a dat pe când se fău-ria în monarchie soartea naționalităților. Su-plet înălțat, judecată aleasă și mai ales iubitor de neam cum era, marele arhieru a știut să stăpânească el vremea; n'a lăsat-o să treacă asupra bisericii drept măritoare răsăritene fără a fixa această biserică în mij-locul sbuciumărilor și turburărilor d'atunci, ci după ce a restabilit metropolia română gr. or., scoțându-ne de sub ierarchia sâr-bească, datu-ne-a Statutul Organic și pus-a astfel bisericii române naționale temelie tare, ca pavază să ne fie și adăpost în vreme de furtună.

Cu drept cuvânt el este socotit deci nu numai ca mare arhieru, dar peste tot: in-chină-se memoriei lui toți Românii și: bine-cuvintează memoria, pentru că începând cu viforosul an 1848 și până și-a închis ochii, n'a fost veghie mai neadormită nici muncitor mai zelos în ogorul național de cum a fost Andreiu baron de Șaguna... Un far a fost, care de când s'a stins, pare că s'a in-tunecat întreaga noastră vătă și numai or-becăm, dar nu mergem drept înainte și fără poticniri.

Cuvine-se deci să-i serbăm cu toții ziua numelui, și reamintindu-ne de munca uriașă ce a depus întru mărirea neamului, să ne pătrundem de învățăturile lui, să căutăm a ne ridica la spiritul de jertfă ce l'a caracte-rizat, și mai ales să ne inspirăm din nemăr-ginita lui dragoste pentru popor, ca astfel, și numai astfel, să ne arătăm fii demni ai bisericii întărite de el și ai națiunii, carei atâta strălucire-i adusesse.

Să ne aducem aminte de el și să i bine-cuvântăm cu atât mai osebit memoria, cu cât sunt mai grele zilele ce străbătem. Asalt inversunat se dă asupra cetății naționale zi-dite de marele arhieru... Bine să ne în-semnăm: niște pigmei nemernici ne-am do-vedi, dacă n'am sări cu mic și mare să a-părăm moștenirea scumpă.

Ear aceasta vom pute-o scăpa de pri-mejdie numai manifestând virtuțile de cari s'a calăuzit în viața sa sfântă El, marele ar-chieu Andreiu: iubindu-ne și iertându-ne unii pe alții, muncind fără preget, neșovă-

și corpurile celor două victime. Trecem în cele-lalte camere, apoi în curte, însoțit de un agent. Această vizită ne reținu până noaptea: atunci plecaram. În cale amicul meu se opri câte-va mo-mente în biroul unui ziar cotidian.

Am spus-o deja, că amicul meu era foarte cu toane și că-i suferiam toanele. Aceea, care-l stăpâna în acest moment consta în a se feri de ori ce conversațiune relativă la asasinat, și ea dură până a doua zi în spre amiază. Atunci mă întrebă pe neașteptate, dacă nu observasem ni-mic deosebit pe teatrul acestei înfiorătoare mă-celării.

El accentua cu oare-care afecțiune cuvîn-tele: *Nimic deosebit*, și aceasta îmi produse un fior neexplicabil.

— Nu, răspusei, nimic deosebit, nimic mai mult, decât amănuntele ce am cetit în ziare

— Gazeta Tribunalului, îmi zise el, mă tem că n'a insistat asupra amănuntelor celor mai re-voltante ale afacerii. Dar să nu ne ocam de ne-însemnatele păreri ale acestei hărții. Mi-se pare, că această problemă este considerată, ca nere-zolvalilă tocmai pentru motivele, care ar trebui, din contră să facă a se considera deslegarea sa ca lesnicioasă, vreau să zic tocmai pentru partea exagerată a amănuntelor. (Va urma).

Trad. Iosif Popescu.

ind nici în fața celor mai grele lupte, și a-vând ca țintă numai și numai mărirea nea-mului...

Răspunsul Regelui Carol.

M. Sa Regele României a primit Joi, la orele 12, în audiență solemnă biuroul și delegațiunea Senatului, care l'a remis răspunsul la Mesajul Tronului.

La audiență au azistat dl președinte al consiliului, împreună cu toți d-nii ministri.

Dl P. S. Aurelian, președinte, a dat citire răspunsului Senatului, după care M. S. Regele a rostit următoarele cuvinte:

Domnule Președinte

Domnilor Senatori,

„Sunt viu mișcat de mângâierile ce Mi-le aduceți din partea Senatului pentru pierderea prea iubitului Meu frate. Recunoștința Mea este tot atât de adâncă ca și simpatia ce Mi-o arătați în această dureroasă încercare.

„Insemnatele reforme ce ați săvârșit pe te-renul administrativ și financiar în cursul acestei roditoare legislații Mi dau încredințarea că veți întregi opera Domniilor Voastre cu aceeași râvnă pentru binele obștesc ce v'a însușețit până acum.

„Cu viue mulțumire am văzut că Senatul împărtășește vederile Guvernului Meu cu privire la măsurile de luat pentru a ușura nevoile popu-lațiunii rurale. Nu Mă îndoiesc că în această împrejurare inima compătimitoare a Românilor va ști, ca în todeauna, să ușureze greutatea ace-stui an nenorocit.

„De asemenea sunt convins că veți studia, cu toată atențiunea ce vi-se datorește, condițiunile regimului nostru economic, asigurând tuturor ram-urilor activității naționale, legitima lor dezvol-tare.

„Din partea Mea, a Reginei și a Familiei Mele vă arăt viuele Noastre mulțumiri pentru sen-timentele de dragoste ce Ni le roștiți cu atâta căl-dură și cari găsesc în inimile Noastre, mai ales în momentele de față, un răsunet adânc și recunos-cător“.

SITUAȚIA POLITICĂ.

Tisza în Murăș-Oșorheiu. — Fondul lui Iancu și contele Tisza. — Dividența.

Eră ministrul președinte contele Tisza a fost cu o mare suită în Murăș-Oșorheiu, parti-cipând la meetingul liberal de acolo. S'au făcut pregătiri întinse cu primirea contelui Tisza, să fie impozantă. Aproape toate orașele din Ar-deal s'au prezintat cu deputații la Murăș-Oșorheiu să ducă omagii contelui Tisza.

Fondul lui Iancu — scrie corespon-dentul nostru din Budapesta — în urma unui ordin al ministeriului de interne, a trecut în proprietatea »Asociațiunii«. Deja cu prilegiul prezentării deputaților români din partidul liberal la Tisza, cu scop să protes-teze în contra proiectului de lege despre re-forma învățământului, Tisza le promisese deputaților români:

1. Că va retrage proiectul de lege.
2. Va da fondul lui Iancu pentru o in-stituție Românească.
3. La cererea Românilor va nimici or-dinul lui Hieronymi, prin care se desfiin-tase partidul național român, și va da astfel Românilor prilej să se pronunțe pentru ac-tivitate.

Cele dintâiu două promisiuni și le-a împlinit în preziua plecării sale la *Tirgul Murășului*, însoțit între alții și de deputatul român Ioan Ciocan. Tisza pe semne are nevoie mare de Români.

Cele dintâiu două promisiuni și le-a împlinit în preziua plecării sale la *Tirgul Murășului*, însoțit între alții și de deputatul român Ioan Ciocan. Tisza pe semne are nevoie mare de Români.

Cu ziua de ieri dizidența a mai sporit cu unul: Bogyai Máté, deputat dietal din Sárme-lék, a ieșit din partidul liberal.

DIN ROMANIA.

Dela Academia Română. Vineri după amiază, Academia Română a ținut ședință publică sub președinția dlui I. Kalinderu.

S'a făcut cunoscut că s'au primit mai multe documente de moșii din partea societății Dacia-Română găsite la familia Xante; dl I. Bianu a depus un testament autograf al poetului Grigore Alexandrescu datând din Martie 1862.

D. Tocilescu a făcut cunoscut niște obser-vații interesante datorite numismatului Șuțu și a anunțat că într-o proximă ședință a Academiei va vorbi despre familiile și viața lui Mihaiu-Vitea-zul, ear dl Dr. Hepites a depus raportul asupra stării udometrice a României în ultimul timp.

În urmă s'a dat cuvântul d-lui prof. N. Iorga spre a face comunicare despre „câteva ma-nuscripte și documente din țeară, și străinătate relativ la Istoria Românilor“.

Dl Iorga a spus că, cu ocazia unei călătorii făcută în țeară și străinătate, a cules mai multe documente și manuscripte relativ la istoria Ro-mânilor.

Privitor la istoria noastră — a continuat dl Iorga — sunt documente în străinătate, cari se păstrează în biblioteci ce nu sunt accesibile ori-cui și ele pot fi numai consultate. În țeară însă, se găsesc multe documente importante ce nu se păstrează cum ar trebui și de aceea s'ar cuveni ca Academia să caute a intra în po-sesia lor.

Așa, cu ocazia unei călătorii în Fălțiceni dl Iorga a dat peste o carte de seamă la dl Arthur Gorovei. Cartea e de proveniență patriarhală și aparținuse patriarhului Calinic de Constantinopol. Acest patriarh s'a născut la anul 1715 într'un oraș din Tesalia și după ce el și-a făcut primele studii acolo, s'a dus la Constantinopol.

Ajuns protosinghel în capitala Turciei, Ca-linic a fost luat de un domn Român, probabil de Constantin Mavrocordat, și adus în țeară. Aci mai târziu el fu numit episcop de Brăila, epis-copie ce depindea de patriarhie, și după aceasta trecu ca patriarh al Constantinopolului. În a-ceastă demnitate însă el nu stătu mult și, detro-nat, se retrase în Tesalia lângă fratele său ar-chiepiscopul Demetrios, unde trăi timp de trei-zeci de ani.

În Tesalia Calinic a notat în acești trei-zeci de ani într-o carte toate faptele mai de seamă petrecute; această, carte este aceea pespre care s'a amintit. Probabil că el a avut o întreagă bi-bliotecă, dar s'a risipit ca atâta altele de pe acea vreme, și numai cartea aceea a ajuns prin țeară pe la noi, adusă de vre-o rudă a lui. Căci tre-bue să se știe că o nepoată a sa a fost măritată după Mavrogheni de aci și o alta după unul Prisicos tot de aci.

Cartea cuprinde însemnări făcute cu un con-deiu de pană relativ la evenimentele de pe atunci, la afacerile țerei românești și la viața lui Cali-nic: după aceste însemnări s'ar putea reconstitui toată viața acestui patriarh care ar putea servi chiar lumii cercetătoare răsăritene lipsită de is-voare sigure.

D. Iorga a mai pomenit apoi de un docu-ment foarte important: testamentul în original al fostului domn Alexandru Calimah ce i s'a pus la dispoziție de către un profesor din Câmpulung și despre care d-sa va da seamă într-o ședință viitoare a Academiei. D-sa a încheiat spunând că asemenea documente se găsesc mai pe la toți boerii români cari nu avut legături de sânge cu diferitele personaje venite pe vremuri din Con-stantinopol.

Ședința s'a ridicat la orele 2 jum.

O intimpinare.

Lipova, 3 Decembre n. 1994

Onorată Redacțiune!

În N-rul 218 a. c. al foaiei „Tribuna“ în un articol sub titlul „Joody în Lipova“ este atăcat în mod aspru și tendențios Rdj. domn protopop al nostru Voicu Hamsea, căruia i-se insinuă u-nele porniri, cari nu corespund de fel cu starea faptică a cauzel.

Spre lămurirea cauzel, ne rugăm să bine-voii a publica, în stimata d-voastră foaie, urmă-

toarele clarificării, ce ni-le-am câștigat, parte prin propria intenție, parte din isvor sigur:

La sărbătoarea s-tilor Argangell Mihail și Gavril adevărat în 8/21 Noembrie a. e. d. m. erau mai mulți inteligenți în casina română de aici, între cari și dl protopop. Câteva minute înainte de ora 3 d. a. a venit dl S. Bocu redact. „Tribunei“ în casină și mergând la dl protopop și apoi la preotul I. Cimponeri le-a șoptit ceva. În aceeași părintele prot. a comunicat aceasta încă la vre-o câțiva din casină, că dl Bocu i-a spus, că pe 3 ore d. a. este convocată o conferință a inteligenței române din Lipova și Radna, pentru a se sfătui, ca să se convoace și țina în 21 Noembrie (4 Decembrie) anul curent o adunare populară a cercurilor Lipova și Radna, pentru a protesta contra proiectului de lege școlar al ministrului Berzeviczy. Toți cei ce au luat știre despre aceasta, au fost surprinși, nu de cauză, ci de modul cum s'a convocat această conferință a inteligenței din Lipova, în casina din Lipova, — afară doară de dl Dr. A. Maria, să știe măcar ceva de aceasta.

Nu știu indignați doară de această procedură, ori de ce, destul că toți cei ce erau în casină, s'au depărtat rămânând dintr-o Lipoveni, numai dl protopop.

A venit apoi și dl Dr. V. Meșter și mai târziu, părintele protopop al Radnei Givulescu și Dr. A. Maria și mai târziu și Dr. Avramescu. Înainte de a se începe consultarea, părintele protopop Hamsea, chemat la o funcțiune bisericească urgentă (un botez) a trebuit să mergă din casină, când a mai aflat acolo, pe lângă cei aci sus numiți, și pe preotul din Lipova Fl. Roxin, care și el, — credem că din întâmplare, reîntors dela o funcțiune bisericească a intrat prin casină și a aflat pe domni aci susnumiți.

Consultarea era deja gata și părintelui protopop Hamsea, i-s'a comunicat numai, că s'a adus concluderile decis convocarea unui meeting popular al cercurilor Lipova și Radna pe 21 Noembrie (4 Dec.) aci în Lipova, și-l provoacă să subscrie și diul acel decis. La ce părintele protopop Hamsea a reflectat, că dînsul nu poate lua nici un angajament în cauză, cu privire la Lipova și cercul Lipovei, până ce nu va consulta cel puțin pe oamenii mai de frunte din Lipova, (nu 2 câți erau present, ci mai mulți) și aceasta cu atât mai virtos, că dînsul pe ziua contemplată nici nu va fi acasă, având o alegere de învățător.

După unele consultări nouă chiar la propunerea părintelui protopop Givulescu, s'a decis, ca să se pună atunci să se consulte mai mulți în cauză, adevărat acum a zis dînsul „să se pipăie pulsul“ și s'a hotărât ca să se întrunească conferința aceasta de nou, Vineri în 12/25 Nov. la 5 ore d. m. tot în casină.

Intr'acea dl protopop a convocat pe Joi în 11/24 Nov. la 3 ore d. m. la o consfătuire în cauză 24 de inși, inteligența și câți-va fruntași măștrii din Lipova și economi. La aceasta conferință s'au prezentat 14 inși, ear preotul Fl. Roxin și măștrul Nica Roșu, a anunțat că nu pot veni la conferință — împiedecați fiind prin afaceri private de ponderositate, dar că se declară solidari cu cele ce se vor decide. Înainte de a să începe conferința, a venit și dl Dr. C. Misici, care spunând, că având a călători cu trenul de 2¹/₂ ore, nu va putea rămânea la conferință, din acest motiv părintele protopop cu preotul Cimponeri, a aflat de bine a-l cere opinia în cauză, la ce dl Dr. Misici a declarat fără nici un înconjur, că considerând că Tisza, din incidentul cestiunii regulamentului de casă, a retras toate proiectele ce erau depuse pe masa dietei, între cari și proiectul „Berzeviczy“, deci cestiunea azi nu este actuală, și e de părere, că cauza cu meetingul contemplat, să se amâne până ce se va lămurii situațiunea politică, și eventual s'ar depune de nou pe masa dietei, și după acestea dl Dr. Misici s'a depărtat.

Intrunindu-se apoi 14 chemați la conferință, după o dezbateră serioasă, conferința a luat concluderile că „de o camdată să se țină în suspens convocarea meetingului în Lipova, în cauza proiectului Berzeviczy încât însă cercul Radnei, totuși ar voi ca să se țină acum în Radna, și Lipovenii încă vor participa spre a asigura un mai bun succes, și apoi la timpul său, când se va ținea în Lipova, și Radnenii să dea sprijinul lor, dar în nici un cas să nu să țină meetingul a celor 2 cercuri la oialtă, și fiecare cerc să se țină separat, căci cu cât mai multe meetinguri de asemenea natură se țin, cu atât e mai bine“. Acest

conclus a fost autorizat de părintele protopop Hamsea a aduce la cunoștința conferinței ce se va ținea Vineri, și acest concluderile să-i fie de cinosură.

Așa s'a și întâmplat în conferința de Vineri, când s'a întrunit earăși cei de Lună, (afară de dl Dr. Meșter și Bocu) dar încă dl Dr. Misici și preotul I. Cimponeri.

Dl protopop Hamsea a comunicat concluderile conferinței Lipovenilor și dl Dr. Misici a sprijinit acest concluderile.

S'a încins o dezbateră mai lungă fără însă a ajunge la un rezultat unanim. Părintele protopop Hamsea a insistat pe lângă concluderile conferinței din Lipova, sprijinit și de dl Dr. Misici și preotul Cimponeri, insistând a se ținea acum meetingul în Radna, de altă parte, cei din Radna își exprimau temerile că nu va succeda, la ce dl protopop Hamsea, a declarat hotărât, și s'a angajat ca pentru reușita meetingului în Radna va participa din cercul Lipovei, cu cel puțin 500 de poporenți.

Dar nu; Rădnenii să fereau ca de loc, de meeting la Radna, la ce părintele protopop V. Hamsea, a declarat hotărât că nu se învoesc a ținea meeting comun cu cercul Radnei, și ei ce fac, fac singuri, cum a făcut și până acum, și deci Lipovenii și respective cercul Lipovei, vor decide singuri de sine, când să se țină meetingul în Lipova, și n'au lipsă de concursul cercului Radna.

La ce părintele Givulescu luându-și aceasta asupra sa, și simțindu-se gignit, s'a sculat și a plecat, ear după el s'a dus și ceilalți și astfel nu s'a ajuns la nici un rezultat.

Aceasta este starea faptică și adevărată a afacerii și din care reese, că nici dl protopop Hamsea, nici alții din Lipova, n'a făcut alta de cât au zis că voesc a ținea singuri și nu în comunitate cu cercul Radnei adunare populară în cauză. Ear cele susținute de corespondentul „Tribunei“ în Nr. 218 sunt mistificări tendențioase.

Este deci o cauză nedreaptă și tendențioasă, când în acel articol se numește părintele protopop V. Hamsea, trădător și bizantin etc. când el n'a făcut alta, decât a reprezentat aceia, la ce a fost autorizat de conferința Lipovenilor?

Nu înțelegem de ce inteligența din Radna cu protopopul Givulescu în frunte, se apără ea de foc de un meeting în Radna, care e comună aproape curat românească și de asemenea curat românesc este și întreg jurul și cercul? Cerem deslusiri în cauză.

Noi o declarăm hotărât de nou, că nu avem nici o lipsă de sprijinul cercului Radna de și i-am vedea bucuroși, când vom ținea, și atunci vom ținea nu sub protectoratul Rădnenilor, căci avem aci conducătorii noștri probați, în frunte cu dl Protopop pe care îl iubim și stimăm, și avem atât în Lipova cât și în cerc deplină și basată încredere în dînsul.

Ioan Cimponeriu,
paroh gr.-or. rom.

Ioan Fogarasiu.

Eftimie Ciorogariu.

Iuliu Ciugudean.

Petru Papp.

Atanasiu Micula.

Nicolai Kozin.

Iuliu Putici,
inv. gr.-or.

Nicolau Bradean.

Ioan Dejinar.

Ioan C. Sporea.

I. Funariu.

Stefan Draja.

Moise Vasiescu.

Gligor Crișan.

A spăla alb pe harap, la munca asta s'au angajat d-nii aceștia. Le-am publicat pe de-a întregul scrisoarea deși afară de trei dintre dînșii nici unul nu era de față, de ex. la cele întâmplare în 8/21 Noembrie, despre care însă ei știu povesti pe minut. „Câteva minute înainte de ora trei, a venit dl S. Bocu, redactorul „Tribunei“ și mergând la domnul Protopop și apoi la preotul I. Cimponeri le-a șoptit ceva“. Așa glăsuște Eftimie Ciorogar, Petru Papp, etc. — cari însă, să se știe: nici n'au fost de față. Dar ei afirmă. Și afirmă denaturând tot adevărul. Nu cel privitor la esactitatea minutelor când a venit cutare și cutare — pe acesta-l primim — ci cel privitor la esența. Ear aci d-nii aceștia au împins prea departe curagiul. Adevărul e, că protopopul Hamsea când i-s'a spus că e rugat să stea la o conferință intimă cu 4—5 fruntași din Radna și Lipova, s'a simțit foarte neplăcut afectat și pretextând mai una, mai alta, a zis că n'are vreme să ia parte la sfat. Intr'astea mai cu ochiul, mai prin servitor chema afară pe bieții oameni căți se aflau în Casină, instigându-i împotriva planului și mânădu-i acasă.

Așa ne-am trezit c'a rămas numai dumnia lui ear mai târziu a venit și părintele Roxin din Lipova. Eram acuma adunați protopopul Givulescu din Radna Dr. A. Maria, Roxin, Meșter și protopopul Hamsea.

Protopopul Hamsea a declarat că nu poate lua parte la conferință, având botez, trebuind să meargă acasă, încurcându-se cu un cuvânt cu una cu alta și după-ce dezaprobase și dealtefel planul meetingului, a plecat. Cei rămași au hotărât apoi fără dînsul ținerea meetingului. Peste o jumătate de oră iar s'a ivit dl Hamsea. Iar s'a început tratativele cu dînsul și oferind privilegia omului care nu știe cum s'o 'ncurce zicând în fine că el „trebuie să pipăie pulsul“, cei de față i-au dat și timp de pipăire a pulsului. Mai târziu ne-am convins, la ce puls a pipăit dl Hamsea (într'un bal ungueresc din Lipova, mergând de braț cu fibirăul, cu indignare în povestea acestuia cum Rădnenii vreau să vină să-i facă lui neplăceri cu meetinguri și alte „comedii“). Așa s'a întâmplat în 8/21. Dar, la ce atâta vorbă? Putea protopopul Hamsea să-și gireze atestatul de conduită cu sute de inși, ca și țiganul, împotriva căruia juraseră doi inși că l'au văzut furând iapa, dar el se apăra: „eu pot aduce o sută de inși cari nu m'au văzut“. De ce nu Te provoci la protopopul Givulescu, Dr. Maria, Dr. Avramescu, Dr. V. Meșter? Căci cu aceștia ai pertractat. Și dacă nu mai mult, dar atâta totuși vor pondera și aceștia, cât ponderează giranții D-Tale? Ei bine, aceștia Te desmint și pe D-Ta și pe giranți, se lăsăm judecata pentru publicul cititor.

Și mai copilărești sunt celelalte scuze. Că proiectul e retras, prin urmare n'ar fi actual meetingul. Nici Brașovul nici Viena, ca să nu mai vorbim de Chișineu, și celelalte locuri mai neînsemnate pe unde s'au ținut acum mai de curînd meeting, n'au fost atât de cuminte să știe și ei lucrul acesta. De ce te crezi d-ta, mai cu minte decât alții? Cu chibrite poate (metodul Drului Halic) ar trebui să-ți dovedim ce parte slabă e judecata la D-Ta. Zici că nu-i actual meetingul pentru-că proiectul e luat de pe masa parlamentului. D'apoi d-ta atunci vrei să protestezi când e pe „masa Dietei“? D'apoi că rostul protestelor e să n'ajungă pe masa Dietei. Când va ajunge acolo, s'o credeți cinstiți politicieni din Lipova, puțin va mai putea ajuta chiar și meetingul D-V. Eată ce serios e argumentul inventat ca scuză.

Mai are apoi dl Hamsea un argument: nu vrea meeting la oialtă cu Rădnenii.

La astea ar fi copilăresc a și răspunde.

Sunt de o adorabilă naivitate apărătorii d-lui Hamsea, când cred că pot să prindă și astfel de absurdități! Acestea se pot spune d-lor în Casina din Lipova, nu însă în forul publicității, unde măsura judecării e alta de cât cea dela Casină.

Nu apărați deci ce nu se poate apăra — căci prin asta nu dovedim de cât voința d'a vă solidariza cu dl Hamsea, voință care poate fi o mângăere pentru dl Hamsea, dar cu care D-Voastră cel puțin motiv d'a vă mândri — n'aveți.

Red.

O replică.

În interesul adevărului publicăm următoarele:

Subscrisul ca actualul președinte al tinerimii române din Oradea-mare, îmi țin de datorință a reflecta în puține cuvinte la articolul — răspuns — al d-lui V. Babi apărut în Nrul 221 al „Tribunei“.

Articolul, respective răspunsul d-lui V. Babi ar fi să fie îndreptat contra anonimului B... și de-ar fi așa, n'ar avea nimic în contră, dar dl Babi când răspunde anonimului, în loc de a-l combate, atacă pe un al treilea, adică tinerimea academică din Oradea. Acest atac voesc a-l respinge.

Cu aceea parte al articolului dlui V. Babi, care se ocupă cu anonimul, nu mă voi ocupa mai pe larg, declar numai atâta: tinerimea nu s'a identificat cu anonimul, nu-i aproabă purcederea, nici până'n ziua de astăzi nu-l cunoaște.

Am aflat de bine a anunța aceasta din simplul motiv, ca On. public se vadă lămurit punctul de vedere al tinerimii, căci din artico-

lul dlui V. Babi reiese chiar contrarul și se pare a fi evidentă o identificare oareș-care cu articolul anonim, ba chiar și aceea, că articolul anonim s'ar fi scris la îndemnul tinerimei. Atât la partea referitoare la dl B... (anonimul)...

Dl V. Babi în polemia cu anonimul B... în loc de a fi obiectiv și de a se folosi de argumente și arme cuvinte, paradează cu fraze și atacă fără nici o bază tinerimea academică română din Oradea învinuind-o cu fapte, cari și la cazul de ar fi drepte, nu cad în sfera Dumniului de competență, fiind acestea chestii private, la cari n'are dreptul de a se atinge!

Sau doară dl Babi este concrezutul părinților ori a fundațiilor de a controla purtarea și conduita noastră?! Ori poate e tutorul nostru?

După cum știu, nu e nici unul nici altul! Greșește dl Babi foarte, când acuză tinerimea cu nelucrare pe terenul social, căci trecutul și prezintul e mărturie, că n'am stat cu mâinile în sin, ci am lucrat!...

Dar însuși dl Babi, ca om tânăr, pe care tot deauna l'am considerat de membru al tinerimei e acela, care în timpul din urmă nici habar nu mai are de afacerile tinerimei.

Si încă dînsul vine să ne dea lecții de muncă, bună cuviință etc. A te reținea însuși dela activitate și la urmă tot tu dai pe moralizatorul, să nu zic mai multe — e inconsecventă, — și astfel procedura Dluș V. Babi e nepublicabilă și folosindu-mă de mai solidă expresiune, — e incorectă!!! Primim sfaturi cu drag — dela cei „chemați”!

Asigurăm însă pe dl Babi, că tinerimea a fost și e conștie de chemarea sa. Fiți convinși de-le, că nu conversează tinerimea mai cu predilecție în limba străină; fiți convinși, că datoritelor sociale-morale satisfacă tinerimea în așa măsură ca d-ta; fiți convinși, că cunoaște atât de bine limba și literatura românească ca d-ta! Ori doară prin scrierea de răspunsuri vreați d-ta să faci literatură?...

Fie atât de ajuns, nu voesc să fiu răpit de patimă, să mă dimit la animosități, îmi păstrez sângele rece.

Insă pentru orientarea on. public despre activitatea tinerimei academice din Oradea-mare, reasumez pe scurt numai anul trecut, când a aranjat nu mai puțin de 9 producțiuni, conveniri etc. — și anume: 2 conveniri sociale, 2 serate literare, 1 concert și festivitățile iubilare cu ocaziunea jubileului de 40 ani de existență a „Familiei” asupra reușitei cărora s'au exprimat în termeni elogioși toate ziarele noastre. Atâta în centru. Tot tinerimea din Oradea-mare a aranjat în decursul anului trecut un concert în comuna Less, a asistat la sfințirea bisericii și școlii din Cheresig, a cântat cu corul în biserica din Tileagd, în tot locul răspândind dragostea față de muzică atât bisericăscă, cât și lumească, cântând în biserică corul măestrului Dima, ear afară de biserică melodiioasele doine populare. Efectul acestor excursii a rămas neșters în inimile poporului și chiar și acum își reamintesc cu drag de „domnișorii din Oradea”.

Chiar și în anul acesta corul tinerimei a luat parte la sfințirea bisericii din Karczag, lângă Dobrișin — unde sunt abea 4 familii macedo-românești, și prin prestațiunile date au pus în uimire lumea maghiară, de care era tixită mama biserică. După slujbă au și zis, „nem ilyeneknek tudtuk mi az oláhokat”!

Ear referitor la ultima convenire notez, că atât succesul moral, cât și cel material a fost deplin, deși familiile nu au luat parte în număr îndătinat.

Tot odată a luat tinerimea hotărîre de a aranja și serate literare, neputându-se executa în luna Noemvrie, am defipt-o pe mai târziu, pe când credeam și speram că și dl V. Babi ne va da binevoitorul său sprijin.

Nu voesc să mă laud și să laud tinerimea — e departe dela mine intenția aceasta, simplaminte constat, să fie și dl Babi liniștit, că tinerimea nici în trecut n'a avut altă purtare, altă conduită, decât de present. Una însă nu am făcut: rapoarte pline de laudă la adresa noastră; ținându-ne de principiul — vorbă multă sărăcie.

Dar nici nu s'a găsit nimenea să atace într'un mod așa brusc purtarea tinerimei și mai ales nu așa un *indivîd incompetent* ca dl V. Babi, căci au cunoscut adevărul, care îi zic și dlui V. Babi.

„Sutor, ne ultra crepidam”!...

Am zis!

În numele tinerimei.

Oradea-mare, la 8 Decemere 1904.

Nicolae Zigre, iunior
președinte.

Războiul ruso-japonez.

Ruina Port-Arthurului și nimicirea flotei rusești dela Port-Arthur.

Au dreptate Japonezii, când au afirmat, că cu cucerirea colinei de 203 metri este câștigată o poziție strategică de mare importanță, de geaba se trudiră Rușii să facă lumea să creadă, că această cucerire n'are să aducă nici un avantaj Japonezilor, cari au sacrificat de pomană 15.000 soldați. În același timp și Rușii aduceau mari jertfe pentru a recuceri această colină, dar' fără rezultat. Japonezii au suit pe colină tunuri grele de asediu, cu cari bombardează mereu vasele din port. Știm că Retvizan, Pultava și Pobieda au fost scufundate unul după altul, ear' flota rusă din Extremul Orient se risipește pe zi ce merge, reducându-se puterea navală a Rusiei tot mai mult la nimica.

În urma împregiurării, că flota dela Port-Arthur este cu desăvârșire nimicită, țarul se ocupă de planul pentru a trimite în Extremul Orient și o a treia escadră. (E vorba de flota de pe Marea Neagră!), afară de flota Baltică, care acum se află în Oceanul Indic.

Asediarea Port-Arthurului.

Londra, 11 Dec. Agenției Reuter îi se vestește cu datul de erî din cartierul armatei asediatoare: Proviantul garnizoanei Port-Arthurului este pe gătate. *Apărătorii capătă la zi numai jumătate de porțiune, și un fel de pâne făcută din făină amestecată. Oficerii capătă de 2 ori pe săptămână carne de cal. Apa este rea, din care causă casurile de tifos și diferite boale sunt dese. Conservele s'au gătate. Provișunea probabil să se sfârșească cu desăvârșire într'o lună de zile.*

Tokio 11 Dec. (Reuter) Conform ultimelor observațiuni din fața Port-Arthurului, Rușii în partea dela vest precum și în unele puncte ale portului de ost, nu desvoaltă o activitate mai intensivă. Aproape este probabil, că Japonezii să nu mai continue cu atacurile, cari au costat multe perderi de vieți, ci vor sili orașul să capituleze prin foame. Din faptul că pe vasele rusești este liniște complectă se deduce, că marinarii au debarcat pe uscat sporind astfel numărul garnizoanei.

Din Mandciuria.

Londra, 11 Dec. Operațiunile militare ale armatelor din Mandciuria conform rapoartelor sosite la Petersburg pausează fiind prospecte pentru reluarea lor numai la primăvară. La Mucden se menține vestea, că Japonezii au format o nouă armată din trupe teritoriale și de rezerviști.

Flota a treia rusă.

Petersburg 11 Dec. Din Eibau și Riga au sosit aici 430 muncitori de vapoare. Este probabil să fi fost chemați la Petersburg în scopul aranjării unei noi flote pentru Extremul Orient.

Petersburg 11 Dec. Țarul a conferat c mandantului corpului 17 de armată, generalul Saccharov, o sabie de aur împodobită cu briliante purtând inscripția: »Pentru birura sa.«

Petersburg 11 Dec. Locotenentul general Saccharov telegrafează, că în cursul nopții de 8 Dec. și în cursul zilei următoare n'a primit nici un raport, care să vestească vre-un conflict între armatele beligerante.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 12 Decembre 1904.

— Aranjarea emigrărilor. Ministrul de interne a adresat către toți șefii cercurilor administrative și către primarii orașelor următorul ordin:

„Cu privire la regretabila împrejurare, că firma *Cunard Ship C. Limited din Liverpool*, nu e în stare să transpoarte din Fiume pe toți emigranții, fiind numărul lor prea mare, ear transportul prin Antwerpen e incomod, și foarte greu, în interesul emigranților le dau voie, ca pe acei emigranți, pe cari societatea Cunard nu e în stare să-i ia pe vapor, să-i pornească spre porturile de Nord, spre Brema, Hamburg, Antwerpen, Rotterdam și Havre, cu îndatorirea, ca cu privire și la acești emigranți în înțelesul paragrafului IV. de lege din anul 1903, societatea e responsabilă.

„Ministrul de interne pe baza aceasta îndrumă societățile ca societatea de navigație pe acții Adria, ca pe toți emigranții cari au asupra lor bilete de vapor dela firma de navigație Cunard, sau certificate, să poată călători liberi prin porturile amintite și să nu fie împedecați nici dacă certificatele lor ar fi pentru trecerea prin Fiume.

— Emigrare oprită. Ministrul de interne a adresat autorităților administrative o circulară în care, având în vedere că pe ascuns se angajează cetățeni ungari pentru a merge în republica Equador să lucreze la minele societății South American, — ordonă ca administrația să caute a da prin sate de agenții susamintitei societăți și a-i aresta, ear poporul să i-se spună primejdiile la care se expune mergând sub o climă pe care cei d'aci n'o pot suporta. Ministrul mai spune că mai e un neajuns: monarhia noastră n'are acolo consulat și astfel emigranții ajunși în mizerie nici n'au cui să se adreseze.

— Din Siria ni-se scrie, că erî s'a prezintat poporul, la biserică, unde a servit, părintele Fabriciu Manuilă, preot în Sâmbătenț, care competează pentru postul de protopop al tractului.

— Convenirea socială aranjată Sâmbătă seara, la Millenium, de tinerimea cultă aradană, a reușit peste așteptare de bine. Aceasta, de sigur, va îndemna pe tinerimea noastră să aranjeze cât mai des asemenea petreceri cari pe lângă că oferă tineretului prilej de distragere, apoi mai este și ocazie de cimentare între membri societății române din oraș și provincie.

— Subsidiul de stat. „Unirea” scrie: La Ordinariatul din Orade a sosit subsidiul de stat pentru preoții diecezei pe anul 1904. Suma acordată este 46,813 cor., adică cu 4000 cor., mai mare, ca în anul trecut. Impărțirea preste tot s'a făcut pe baza și în conformitate cu propunerea Ordinariatului, întregindu-se congruele parohiale la minimumul de 1200 cor. Suma cea mai mare este 778 cor., cea mai mică 51 cor.

— Capela Internatului de băieți din Blaj a fost binecuvântată Dumineca trecută de Rectorul Internatului prof. Emil Viciu, asistat de Ioan Fodor și Ștefan Roșian, fost prefecti la acel internat și în prezența tinerimei adăpostite acolo și a mai multor foști superiori, Capela e frumoasă și spațioasă și va fi un mijloc foarte educativ pentru internisți.

— Pregătirea unui atentat în contra regelui italian. Din Roma vestește o telegramă, că conform știrilor răspândite în culuarul camerei italiene s'a pregătit din partea anarhiștilor un atentat împotriva regelui italian. Fostul ministru de justiție Arthur Cocca a primit anume o epistolă din Patterson (America), cuibul anarhiștilor, — în

care este avizat, că de acolo vor pleca doi anarhiști la Roma să ucidă pe regele Emanuel. Guvernul deși nu voia să dea crezemânt celor curinse în epistola anonimă, dar totuși a luat măsurile necesare, de-oarece tâlharul Brești, care a stins viața regelui Umberto, tot din Patterson a venit.

— **Utimele momente ale lui Ibsen.** Din Christiania se vestește că starea morbului celebrului scriitor dramatic Henric Ibsen s'a agravat așa că o criză este iminentă. Zilele din urmă marele pacient de multe ori a ieșinat, ear forțele îi scad mereu. Medicii săi au renunțat la putința de a putea fi scăpat, nișuindu-se numai să-i aline durerile, făcându-i mai suportabile ultimele momente.

— **Moartea lui Syveton.** Privitor la moartea deputatului naționalist Syveton, se scriu următoarele din Paris: Moartea lui Syveton a produs mare regret în întreaga capitală a Franței, cu deosebire însă în cercurile deputaților din cameră. Medicii în urma cercetării spun că moartea a produs înveninare prin acid carbonic, prietenii lui însă nu vor să creadă că e victima unei întâmplări nenorocite ci afirmă că adversarii lui l'au omorât. Ziarele naționaliste afirmă cu siguranță că Syveton a fost omorât căci curtea cu jurați înaintea careia avea să se prezinte, l'ar fi achitat cu siguranță și asta ar fi produs mare neplăcere guvernului. Ziarul „Libre Parole“ a apărut Vineri cu articolul intitulat: „Crima francmasonilor“. În acest articol de sfășură bănuiala că francmasonii l'au omorât pe Syveton. Jules Lemaitre tot asemenea afirmă într'un articol că Syveton a fost omorât. Deputatul Villeneuve asemenea a declarat că e de necrezut să fie vorba de accident. Pentru sinucidere asemenea nu avea motiv.

Din notițele aflate reese că pentru acea sară, își chemase avocatul la o consfătuire. Villemaitre, presidentul ligei patriotice, asemenea Coppé și alții au declarat că sunt convinși despre omorirea lui Syveton. Coppé Ingenunchiând la coșciug a exclamat:

— Te voi resbuna sârmane Syveton! La mormântul teu voi infera asasinii tăi.

— **Moartea tragică a unui căpitan.** Cu teribilă moarte s'a sfârșit căpitanul Borbas din Buda. Tinărul oficer locuia în strada Albrecht, împreună cu familia, care consta din tinera-i nevastă și un copil. Familia lui lipsea din oraș și dînsul era numai cu servitorul său în seara trecută s'a întors acasă seara târziu și dimineața l'au găsit mort. A căzut victima înveninării de gas. Vistavoii l'a găsit dimineața în odaia de baie căzut pe o ladă și au fost zădarnice toate încercările lui să-l deștepte — era mort. A înștiințat numai decât poliția, de unde au și sosit pentru cercetare oficioasă și medicul a constatat înveninarea prin acid carbonic. După semne cu drept cuvânt să poate presupune că înainte de-a se culca a voit să ia baie. Aici i-s'a întâmplat nenorocirea. Voind să deschidă soba de gas a ieșit și burlanul ce dînsul n'a observat fiind probabil somnoros. Pe când apoi a simțit mirosul gazului a fost prea târziu, n'a mai avut puterea să iasă. A încercat, a căutat ușa, între aste însă a căzut amețit. Cadavrul nenorocitului căpitan l'au dus în cas. mortuară dela spitalul honvezesc.

— **Asasinare într'o sală de concert.** Din Graț se scrie că un fost oficer anume Rusl a împușcat în sala de concert din gelosie pe Leontina Fraumniser, fiica unui profesor din Brün. Se zice că Rusl înainte de a comite asasinarea a întrebat pe un cunoscut al familiei Fraumniser dacă e adevărat că fata e mireasă. Acolo i-s'a dat a înțelege că n'are de ce să se intereseze de afacerile acestei familii. Rusl în urma acestora s'a dus direct la concert, unde a împușcat fata. Leontina Fraumniser era să-și serbeze la Crăciun nunta cu un inginer rus.

Cu o zi înainte primise o scrisoare dela logodnicul ei în care i-se scrie că în fine și poate lua iubita de soție.

Dupăcum se telegrafează din Drezda, Rusl a încercat în temniță să se sinucidă și-a mușcat pulsul dela mâna stînga; rana e gravă și medicii au constatat mare pierdere de sînge; ei au dat cămașe de forță lui Rusl.

— **Pentru răniții ruși.** În toată, Rusia se dau concerte și serbări, organizate de societăți de bine-facere, cu scop de a se strînge cât mai mulți bani spre a se veni în ajutorul răniților ruși, cari cad în războiul ruso-japonez.

Prețurile locurilor sunt foarte mari. Acum se organizează la Petersburg un concert cu concursul celebrei Patii.

Prețul unui fotoliu în primele trei rânduri din față e de 1000 de ruble.

Fie-care poate face socoteala cât se va scoate în urma acestei reprezentații.

— **Visita Papei.** Principele Arthur de Connaught, fratele Angliei, a făcut vizită Papei.

Suveranul pontific a făcut principelui englez o primire foarte cordială.

După vizita sa la Papa, principele a făcut o vizită cardinalului secretar de Stat Merri del Val, după care s'a reîntors direct la Quirinal.

Ca și principele Albert de Prusia, principele de Connaught a plecat la Vatican dela palatul ambasadei engleze cu o trăsură a ambasadorului englez.

— **Răscoale în China.** Marele oraș chinezesc Kintlyceng, vestit pentru fabricile sale de porțelan, a fost teatrul unei violente răscoale contra străinilor. Mandarinii cari se duseră acolo ca să potolească revolta au fost maltratați, ear 3 dintre dînșii au fost răniți.

Unul din ei a murit. Soldații au fost atacați și mulți dintr'înșii răniți. Briganzii amenință să dea foc misiunii catolice și să ucidă pe mandarinii.

— **Locomotive electrice în New-York.** În urma încercărilor cari au dat rezultate strălucite, „New-York Central Railroad“ a hotărît construirea a 45 locomotive electrice, de o putere de 2200 cai, cari remorcând trenuri de 9 vagoane, le vor da o înțeață 100 km. pe oră.

— **Rusia cumpără vase de război de 70 milioane ruble.** Charles Flint, un samsar de vapoare american a cumpărat dela Chile și Argentina, un număr de vase de război cu 70 de milioane ruble. Vasele ar avea a călători sub pavilion turcesc spre Europa, înainte de a fi date în toată forma Rusiei.

Flint ar fi mergând la Constantinopol în daraverea aceasta. Ziarul „Standard“ află că Flint a fost în Moscova, că a luat un cec de 7 milioane de pfunzi sterlinzi, prețul vaselor cumpărate și, dela Moscova, pleacă prin Varșovia, la Sofia și Constantinopol.

— **Giuvaericalele reginei asinate.** Se vestește din Londra că giuvaericalele reginei Draga s'au licitat în zilele trecute. Coroana pe care a purtat-o în ziua cununiei s'a vîndut cu 1220 funți, brățara, care e darul țarului, cu 480 funți, rochia de mireasă cu 30 și cerceii cu 70 de funți sterlini.

— **Anunț funebru — francmasonic** „Tiszántul“, organul catolicilor din Bihor, scrie că cu ocazia morții doctorului Ludvig Kornstein din Oradia loja francmasonică de acolo a dat următorul anunț funebru:

László király	
58	67
Páholy-N.-Várad	

Gyászba borulva

Ü! Ü! Ü!

Sz . . . tiv . . . !

A Nagyvárad kel . . . dolgozó . . . „László király“ t . . . és t . . . t pótolhatatlan veszteség érte!

Dr. Kornstein Lajos

t . . . ünk az 1904 évi november hó 25-én d. u. 2 orakor, igaz sz . . . köm . . . i életnek 55 évben az ör . . . kel . . . költözött.

Az elköltözött . . . iv . . . ünk földi maradványai folyó hó 27-én d. e. 10 és fél órakor fog az ör . . . enyészetnek tv . . . i lánckunkból sz . . . i szertartás szerint kiszolgáltattani. A . . . V . . . E . . . N . . . E . . . M . . . E . . . t

Az ő utai kifürkészhetetlenek!

Akással hintjük be sirját!

Gyászba borult szívünkben tv . . . i üdv . . .

A . . . e . . . sz . . .

A László király □.

Dacă am fi în termen buni cu francmasonul român din Arad, l'am ruga să ne traducă pe românește aceste abacadabre.

PARTEA LITERARĂ.

Alexandri

și

Români din Bucovina

— Material biografic —

(Urmare).

III.

În intervalul dela dispariția „Bucovinei“ până la întemeierea „Focii societății pentru cultura și literatura Românilor din Bucovina“, relațiile lui Alexandri și fruntașii cu poporul acestei provincii sunt mai puține, dar nu sunt întrerupte. Bucovina e plină de cântecele bardului, cari începeau acum să fie melodisate pentru a primi o răspândire și mai mare.

În direcția asta familia Hurmuzachi își făcea în primul rînd datoria. Barițiu istorisește¹⁾ că doamnele Eufrosina și Eliza Hurmuzachi au început încă în anul 1849 „punerea în note“ a cântecelor românești, iar mai târziu s'au asociat pentru aceeaș lucrare pe cel mai de seamă compozitor bucovinean din acel timp, pe Miculi.

„Până acum — scrie Cost Hurmuzachi lui G. Barițiu, cu data de 5 Octombrie 1851 — acest rar talent (artistul Miculi) au transcris sub nemijlocita asistență și îmboldire a mea și a surorii mele Săftica (Eliza) după executarea celor mai buni lăutari ce i-am adus din toate părțile mai bine de 36 cântece naționale, din cele mai frumoase, care curând se vor trimite la Lipsca“.

Să ne oprim puțin la sonorul nume al lui Miculi, căci nu se poate trece peste el într'o biografie a lui Alexandri.

Străin de origine, probabil german, Carol („Șarl“ îl zice Alexandri) Miculi s'a întors în Bucovina, patria sa, prin 1848. Făcuse studii muzicale serioase în străinătate și era apreciat ca talent muzical extraordinar, iubit și de Români. Al. Hurmuzachi, vorbind despre un concert dat la 19 April 1849, îl prezintă în următoarea lumină:

„Acest concert ne-a dat prilejul să admirăm, matura frumoasă executare pianistică a d-lui Miculi, ce petrece în mijlocul nostru, de când s'a întors dela Paris. Acest amabil artist, pe care Bucovina cu mândrie îl poate numi al său, a fost primit la înfățișarea sa cu cea mai vie bucurie.

De și el singur e însemnat componist, a executat însă numai compunerii a dascălului său Chopin“.

Alexandri a început și el de timpuriu să se intereseze de compozitorul bucovinean și când doi ani în urma acestei date, colecția de melodii, anunțată de C. Hurmuzachi, a apărut în adevăr, poetul ia condeiul și scrie în România Literară (1855 p. 110) o lungă și entusiastă dare de seamă asupra ei.

„Cu o nemărginită bucurie facem știut, că o parte din cele mai frumoase melodii ale poporului român au eșit la lumină într'un album foarte elegant, tipărit la Leopold și cuprinzând 48 de arii de tot soiul; doine, hore, cântece de lume cântece hoștești“ — scrie Alexandri în articolul „Melodiile românești“.

În urmă povestește, că autorul și editorul acestui album este (unul din compatrioții) noștri din Bucovina, un artist de frunte... dl Șarl Miculi, pe care societatea ambelor capitalii a Moldovei și a Valahiei a avut plăcere de a-l asculta și aplauda“. Ariile le-ar fi adunat și în voiajul făcut la 1850 în provinciile române, „ascultând pe cei mai vestiți lăutari din Iași și București“. Alexandri nu are cuvinte destule pentru a lăuda „fapta patriotică“ a lui Miculi și găsește că „albumul lui e binevenit, căci aduce un contingent de mare preț la comoara cunoștințelor Europei în privirea naționalității noastre“.

După darea asta de seamă, în care se găsesc și alte păreri prețioase ale lui Alexandri, precum și reproducerea (în traducere?) a prefeței lui Hauri Ehrlich asupra muzicii populare române — poetul și compozitorul s'au apropiat. Nu știm când și unde s'au cunoscut; cert este însă că Alexandri ținea foarte mult ca Miculi să scrie muzica la textele sale.

¹⁾ „Familia Hurmuzachi“ în prefața „Fragmentelor“, lui Eadosiu Hurmuzachi I. p. XXI.

Iată ce-i scrie în privința asta lui A. Huruzachi), doi ani după articolul din „România Literară“:

„M'am bucurat foarte mult că prietenul nostru Miculi a compus o nouă melodie pentru Hora Unirei și sunt încredințat că trebuie să fie minunată.

Bucuria mea însă ar fi și mai mare dacă ați putea voi a litografia notele la Cernăuți pe formatul ce ți-am trimis, pentru ca să le adaog la sfârșitul tomului meu. Acest tom are să fie gata pe la sfârșitul lui Martie, tocmai pe când sperăm ca presa va putea să-și întindă aripile mai pe larg. Aice în Iași avem numai un singur litograf și acela lucrează astfel de încet, că te face să pierzi toată răbdarea. Notele cu Hora Unirei nu se poate tipări în Austria. Nu s'ar putea însă închipui ceva la Lemberg pe sub cumpăt? Combinați împreună cu Miculi cum îți știi, și dacă veți găsi că nu este alt chip decât a trimite la Paris notele horei, espediți-le mie cât mai în grabă ca să am vreme de a scrie fratelui meu.

I. Chendi.

(Va urma)

Felurimii.

Țarul ca jucător și Sportsman. Țarul Nicolae ar trebui să nu fie un adevărat rus, dacă ar avea o slăbiciune pentru un „joc“. Se povestește în această privință următoarele:

Seara târziu, pe la ora 10, când țarina s'a retras, împăratul se așază cu musafirii săi la un „rubler“ sau jocul la noroc național, la „vint“ la care se pot câștiga și perde de odată averi. Aci el nu mai este persoana obosită, nervoasă iritabilă precum îl cunosc așa de bine ministrii săi. El e îndrăgănit, hotărât toată ființa lui respiră o puternică energie. El e jucătorul născut calm, iute, îndrăgănit, nu să încurcă la mijloace un măestru al strategiei și un adversar periculos, când e vorba de o partidă desperat.

Țarul mai a e și o altă pasiune: fumatul. Împăratul Wilhelm și regele Eduard sunt cunoscuți ca fumători strașnici, dar el îi întrece pe amândoi pe acest teren. Havanele pe care le fumează trebuie să fie negre și toată ziua țigara nu-l iese din gură. Medicul lui care a protestat de vr'o duzină de ori contra acestui viciu, de oare ce împăratul Nicolae e orice numai un viguros nu, a trebuit în cele din urmă să cedeze, când Țarul i-a spus: „Vreau să-mi răpești unica mea plăcere?“ Chiar împărăteasa, care are o mare influență asupra soțului ei, e fără putere față de această pasiune.

De altă parte Țarul e prieten al orî cărui sport. Dar' nu prea escelează prin nici unul din sporturi. În opunere cu regele Edvard, el pescuește rău și e trăgaci prost. Poate trece cel mult ca biciclist. Ii place să facă excursiuni mai mici, adesea singur singurel, fără de a fi însoțit. Intr'una din aceste excursiuni el ar fi avut o aventură reușită

Era destul de departe de castelul său, când deodată îi pleznî un cerc. Așa ceva se poate întâmpla unui împărat. Nicolae se scoborî și începu să aplice cercului cunoștințele sale imperiale, cum ar putea să repare mai bine stricăciunea. El era atât de adâncit în această preocupare încât nici nu observă apropierea unui călăreț, care apropiindu-se strigă:

„Domnule! ce e asta? Nu ști că trebuie să saluți pe superiorul d-tale?”

Uimit Țarul se întoarce, el purta din întâmplare uniformă simplă a unui colonel de infanterie, și zări un general furios.

— Vă rog scuzați, răspunse el liniștit, am pe tron prea puțin timp pentru a cunoaște personal pe toți generalii mei.

Păcat că n'a fost de față un fotograf.

Fața generalului a trebuit să aibă expresiunea foarte spirituală la auzul acestei scuze.

ECONOMIE.

Arad, 12 Decembrie st. n.

Sărăcia și avuția.

disertațiune citită în adunarea generală a reuniunii învățătorilor români din Siria la 16/29 August 1904.

(Urmare).

Este neîndoios, că mințile luminate au condus întodeauna și vor conduce și pe viitor destinele popoarelor. Pofta poporului de a lua parte la conducere nu e irațională, decât, că poporului îi trebuie la această instrucție întinsă, căci prinderea de ict-colea a câtorva cunoștințe, încă nu îl face capabil de conducere, deci știința economică a popoarelor, s'au cum i-se zice în timpul din urmă, statistica are să îndrepteze conducerea, după experiențele prin secolii observate la mai multe popoară.

Legarea omului de loc și de timp cum este acum, aduce cu sine să fie omul supus cu tăria sa la lucrare întinsă, a fi numărât între factorii fizicei cari mișcă, lucră, câștigă, preface și valorează materia brută susținându-și după împrejurări libertatea personală față de semenii săi și societatea omenească, altcum sărăcia nu poate fi izgonită din căsuța săracului.

Nu este sălă desăvârșită, dar care nu ascultă vocea timpului se perde, vine predominat de altul, prefăcându-și libertatea personală întru sclaviă mai rea decât în evul mediu, căci acum și sufletește și trupește are să se stângă mereu. Eată în privința aceasta ce scrie un bărbat dintre cei mai luminați ai timpului nostru P. S. Aurelian, în Almanahul societății „România jună“ din Viena: Politica economică a apucat înaintea politicei de cucerire cu sabia. Față de o asemenea situație, amar de acela care se amăgește de neamuri lesne încrezătoare. De unde se cred stăpâne pe țeara lor, pe pământul și casele lor, pe nesimțite cucerirea economică îi dă afară, îi lasă pe drumuri. Țara cucerită rămâne cu numele, locuitorii baștinași să împutinează și devin străini în țara lor. De aceea poporul pe cât mai este timp, să se înbărbăteze și să se pună pe lucru.

Definițiunea poporală a omului sărac, vre se denoteze starea lui, fără a scurta și cauza; iar definițiunea științifică denotează și starea și cauza și scrutează și măsură de truda omului, luând de sărac, pe cel sărac cu duhul, și sărac cu energie. Sărac este care nu-și poate, îi este cu neputință a-și câștiga celă de lipsă. E vorba deci de o slăbănie, de o recerintă de a câștiga atâta, cât nu stă în proporția cu puterile lui. Acesta e omul sărac. Acestia sunt vrednici de milostenie și ajutorare. Aceia cari nu câștigă din nepăsare și trândăvie, în lipsa inbulzului spre bine, după prescrișele bisericesti, sunt de compătimit și sunt spre greutatea societății și a omenimii.

O a treia clasă sunt cei cari au conștiință că trebuie să lucre și câștige, dar încunjură lucru, sau ce câștigă prăpădesc. Aceștia sunt vrednici de ocară, își perd compătimiterea singuraticilor și a mulțimei, merită a fi scoși din societate și predați sorții lor, care la bătrânețe va fi amară. Biserica și școala pe atari trântori totuși

trebuie să-i admonizeze și certe, pentru-că reîntorcerea lor la cele bune poate veni și mai târziu.

(Va urma)

Expoziția Agrară din București.

Iată câte-va date asupra expoziției agrare din raportul adresat de către dl Al. Bacaloglu, șeful contabil al expoziției, către dl președinte al societății agrare:

Dela 25 Martie 1903, de când s'au început primele operațiuni de venit și cheltuieli privitoare la expoziție și până la 10 Noembrie 1904 s'a încasat în total 231.960 lei 63 b.; adică a) din venituri proprii ale casei expoziției 176.260 lei 63 b.; adică b) din împrumuturi făcute de unii din d-nii membrii ai comitetului societății agrare spre a putea desăvârși lucrările urgente pentru deschiderea expoziției lei 55.700. Total lei 231.960.63.

Cheltuieli generale, făcute în tot acest interval de timp sunt de lei 227.536.37. Rămâne sold la casă lei 424.426.

Dela 27 Iulie 1904, ziua deschiderii oficiale și până la 3 Noembrie când s'a închis, au intrat în expoziție 107.298 persoane dela cari s'au încasat în total de lei 42.365, bani 50.

La numărul de persoane 107.298, marcate prin turnichetele dela intrări, dacă adăogăm populația școlară, adică școli de meresii, comerciale, profesionale de băieți și de fete, școli primare rurale, veniți elevii în grupe însoțiți de directorii ori de delegații lor, intrați fără plată de taxă. Apoi diferite institute primare de fete și băieți, intrați în expoziție cu taxa redusă la 10 bani de elev, toată această populație școlară netrecută la intrare prin turnichete, dar după socoteala ținută aparte, sunt în total cifrați la 3.600.

Avem un total general de persoane intrate în expoziție de 110.808, sau în cifră rotundă 111.000 persoane, adică vizitatorii reprezentând abia o treime și ceva din întreaga populațiune a Capitalei (din 300.000 suflete cifră oficială) și aproape 2 la sută (1.85) din întreaga populațiune a țării (6 mil. locuitori).

Starea agricolă în România.

În prima jumătate din Noembrie, timpul a fost foarte prielnic lucrărilor agricole, mai cu seamă în prima decadă când s'au făcut mai pretutindeni ogoare și în unele părți chiar s'a sămănat grâu.

Sămănăturile de grâu, rapiță, secară și orz făcute în lunile precedente au continuat a crește și a se mai desvolta puțin și în cursul primei jumătăți a acestei luni, când de și nopțile erau reci, unele chiar cu îngheț și brumă, totuși zilele erau destul de calde. S'a continuat cu pășunarea sămănăturilor timpurii cari crescuseră prea mari.

Zăpada și gheturile ce au început dela jumătatea acestei luni, au făcut ca vegetațiunea să fie întreruptă aproape brusc în toată țara. Pătura de zăpadă ce a căzut dela 14 la 18, a adăpostit sămănăturile foarte bine în contra gerurilor ce au avut loc la sfârșitul decadelor a doua, așa că ele au continuat a vegeta sub zăpadă.

Deși în urma timpului cald și a ploilor dela jumătatea decadelor a treia sămănăturile au fost descoperite în cea mai mare parte a țării dar mai ales în Moldova, totuși frigul ce a urmat nu le-a cauzat nici un rău.

Situațiunea agricolă la sfârșitul lui Noembrie se prezintă în toată țara cât se poate de satisfăcătoare dând mari speranțe agricultorilor.

Atragem atenția on. public asupra anușului lui Igaz Sándor.

Bibliografie.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa* schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhidiecezei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diversive*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți se pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă. 390—19

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Niehla.

INSERTIUNI și RECLAME.

444

Furnisez acasă:

Cărbuni de peatră de Salgó-Tarján pentru 1 fl. 70 cr.

Cărbuni de lemn de fag pentru 2 fl. 20 cr.

Lemne de foc mărunțite pentru 1 fl. Câte o sută chilograme.

Comandele sunt a se adresa lui:

ALTMANN EDE

— neguțator de specialități. —

Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

Telefon Nr. 46.

La cumpărare de 500 kgr. ofert special.

În Ardeal, într'un ținut curat românesc, în care se țin târguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vânzare o farmacie care face circulație de șeasă mii coroane, cu șeptesprezece mii coroane. Informațiunile se pot afla la administrația ziarului nostru. 436

Igaz Sándor

388

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, iar sămburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

258

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de oțel din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

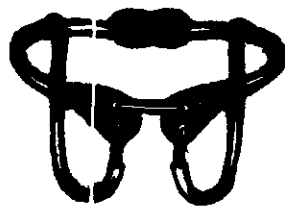
fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Kákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Prăvălie pentru mânuși și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mânușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

303

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

biciclete de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru biciclete, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește biciclete cu roate mobile.

Primește emallarea de biciclete în foc, nichelarea părților constitutive de biciclete, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori reparațarea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

DR. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor evalueat de școale medii pentru studiul igienei.

Institut de dantură medicală și p. tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la asezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de caușuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere. 428

In urma lichidării și a sistării prăvăliei

mare

desfacere de marfă sub prețuri cu învoirea autorităților

la firma

GEBHART J. și Fiul

Arad, Piața Andrássy Nr. 16.

Sticlă, porțelan, lămpi, oglinzi, rame, articole de nickel și mare asortiment de diferite articole de lux.

Prilej extraordinar numai pe scurte zile!

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma Improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă indigenă de calitate inexceptionabile.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapesier.

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odăi pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitorii și refectorii.

BUDGETE și PLANURI

447

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie.

Obducere de biliarde pentru prețurile cele mai culante.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6

o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în orî-ce cantitate. Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izdor

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

324